

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Haralda Stiffela a sudcov JUDr. Petra Krajčoviča, JUDr. Pavla Tomana, JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Štefana Michálika na neverejnom zasadnutí konanom 20. februára 2013 v Bratislave, v trestnej veci obvineného **D. B.**, vedenej na bývalom Špeciálnom súde v Pezinku pod sp. zn. PK 1 T 49/2010, prejednal dovolanie, ktoré podala manželka obvineného N. B., zastúpená JUDr. M. M., PhD., advokátom v B.B., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2012, sp. zn. 5 To 11/2011 a podľa § 382a, § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por. takto

r o z h o d o l :

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2012, sp. zn. 5 To 11/2011, a konaním, ktoré mu predchádzalo, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por.,

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 233 ods. 1, § 256 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, v neprospech obvineného D. B., v dôsledku čoho bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Napadnuté uznesenie sa **z r u š u j e** .

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené uznesenie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ako odvolaciemu súdu, **sa p r i k a z u j e**, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 8. novembra 2010, sp. zn. PK 1 T 49/2010, bol obvinený **D. B.** uznaný za vinného z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. zák.) na tom skutkovom základe, že

sledujúc cieľ odčerpať majetok spoločnosti H. I. and C., s. r. o., so sídlom B., D. č. X., IČO: X., sústredený na bežnom účte X.Č. vedenom v T.B., a. s., pobočka B., M. ulica, postupoval tým spôsobom, že dňa 5. marca 2002 využívajúc plnú moc splnomocniteľa V. F. z 25. januára 2002, ktorá ho oprávňovala popri inom aj na zastupovanie spoločnosti H. I. and C., s. r. o., vo všetkých veciach, zriadil v pobočke T.B., a. s., v B. na M. ulici neobmedzené dispozičné právo k označenému účtu pre Ľ. V., s ktorým kontakt mu sprostredkoval P. G., a následne prostredníctvom Ľ. V., ktorému nebol známy účel zriadenia dispozičného práva ani právny dôvod nasledujúcej bankovej operácie, dňa 6. marca 2002 uskutočnil z účtu X.Č. bezhotovostný prevod sumy 5 600 000 Sk na bežný účet spoločnosti S., s. r. o., so sídlom Ž., J. V. č. X., IČO: X., č. X. vedený vo VÚB, a. s., pobočka B. -mesto, expozitúra D., ul. Sch. T., ktorý deklaroval ako úhradu za služby dodávateľa – spoločnosti S., s. r. o., vediac, že služby nemajú byť nikdy poskytnuté, pričom dňa 12. marca 2002 Ľ. V. ako formálny konateľ spoločnosti S., s.r.o., na pokyn sprostredko-vateľa P. G. prevedenú sumu 5 600 000 Sk v expozitúre VÚB, a. s., D., vybral z účtu č. X. a odovzdal P. G., čím takto svojím konaním D. B. spôsobil poškodenej organizácii H. I. and C., s. r. o., škodu vo výške 5 600 000 Sk (185 885,946 Eur).

Za tento trestný čin uložil Špecializovaný trestný súd v Pezinku obvinenému D. B. podľa § 248 ods. 5 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradený do I. (prvej) nápravno výchovnej skupiny.

Zároveň mu podľa § 228 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. por.) uložil povinnosť nahradiť poškodenej strane, a to H. I. and C., s. r. o., v konkurze, B., D. č. 4, škodu vo výške 185 885,946 Eur (5 600 000 Sk).

Rozsudok prvostupňového súdu nadobudol právoplatnosť 19. januára 2012, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, uznesením sp. zn. 5 To 11/2011, podľa § 256 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 odvolanie obvineného D. B. zamietol.

Špecializovaný trestný súd v Pezinku predložil 29. mája 2012 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie, ktoré podala manželka obvineného D. B., N. B., 2. apríla 2012, s jeho výslovným písomným súhlasom z 2. januára 2012, prostredníctvom obhajcu na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2012, sp. zn. 5 To 11/2011. Domáhala sa ním, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného D. B. z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. d) a i) Tr. por.

Manželka obvineného D. B., N. B., odôvodnila dovolanie podané prostredníctvom obhajcu nasledovne :

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por. uvádzam, že verejné zasadnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, o odvolaní obvineného D. B., sa konalo dňa 19. januára 2012 bez prítomnosti tohto obvineného, ktorý bol na uvedené verejné zasadnutie predvolaný, pričom doručenie mal vykázané 20. decembra 2011. Predsedu senátu prítomných oboznámil s obsahom e-mailu obvineného D. B., zaslaného elektronicky 18. januára 2012 vo večerných hodinách spolu s kópiou lekárskej správy, ktorú vystavil MUDr. M. Š. toho istého dňa o 16:20 hod. V uvedenom e-maile tento obvinený žiadal predsedu senátu, JUDr. Juraja Klimenta, aby odročil verejné zasadnutie, keďže zhoršenie zdravotného stavu mu nedovoľovalo zúčastniť sa. Po krátkom prerušení verejného zasadnutia bolo vyhlásené uznesenie, že verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného D. B..

Analyzujúc vyššie uvedený postup najvyššieho súdu, konfrontujúc tento postup so zásadami spravodlivého procesu, som toho názoru, že odvolací súd zasiahol do práv obvineného, keď prejednal odvolanie bez jeho prítomnosti. Neúčast' obvineného D. B. na verejnom zasadnutí konanom 19. januára 2012 bola ospravedlnená riadne, včas, a to z vážnych dôvodov. Zdôrazňujúc záujem korektne informovať o situácii obvineného, ktorá bola vyústením zhoršenia jeho zdravotného stavu, sa tento obvinený ešte ráno v deň konania verejného zasadnutia telefonicky spojil s Mgr. M. I., ktorej oznámil, že momentálne sa v tom čase nachádzal v nemocnici, s tým, že bude s najväčšou pravdepodobnosťou hospitalizovaný, čo sa sukcesívne aj potvrdilo. Časové súvislosti týchto úkonov neumožňujú podľa môjho názoru privoliť inej interpretácii, ako tej, že obvinený postupoval dostatočne dôsledne, razantne a zodpovedne, aby konajúci súd včas informoval o svojom zdravotnom stave, ktorý mu bránil v účasti na verejnom zasadnutí. O tom, že išlo o vážne dôvody svedčí aj skutočnosť, že nasledujúci deň po ošetrovaní, t.j. 19. januára 2012 v deň konania verejného zasadnutia, bol hospitalizovaný na chirurgickom oddelení P-P kliniky K., s.r.o.

Zo spôsobu vedenia materiálnej obhajoby v predchádzajúcom priebehu trestného konania je podľa môjho názoru čitateľné také správanie a vystupovanie osoby obvineného, že k vykonávaným dôkazom pristupoval proaktívne, majúc tak zreteľný záujem na konfrontácii skutočností, ktoré mali podporovať obžalobné tvrdenia proti jeho osobe. Súd v napadnutom rozhodnutí zdôvodňuje svoj postup na str. 13-14, som však toho názoru, že na neprimerane konfrontačnú argumentáciu súdu obvinený D. B. nezadal svojim správaním žiadny dôvod, pričom závery, ktoré súd učinil sú v tomto smere nepreskúmateľné. Konštatovaný odkaz na počet pojednávaní (7/23), ktoré sa museli pre neprítomnosť jeho osoby, či osoby jeho obhajcu odročiť pred súdom prvého stupňa počas obdobia štyroch rokov, v žiadnom prípade nesignalizuje jeho údajnú „evidentnú snahu umelo predlžovať dĺžku konania“, tak ako to uvádza samotný súd. Ak súd mal záujem argumentačne konfrontovať dôvody jeho neprítomnosti na predchádzajúcich hlavných pojednávaniach, mal tak jednak urobiť výlučne vo vzťahu k osobe obvineného (z dôvodu jeho neprítomnosti bolo odročované počas štyroch rokov štyri, max. päť krát, čo predstavuje približne jednu chorobu/zdravotný dôvod za jeden rok, čo je absolútne primerané) a jednak mal tak urobiť spôsobom, aby sa dali závery súdu v tomto smere preskúmať. Takéto výroky preto považujem za arbitrárne.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je naplnený aj vtedy, ak zistený skutkový stav vyjadrený v popise skutku neumožňuje spoľahlivo posúdiť, či zo strany

obvineného došlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu. O prisvojenie cudzej veci pre účely trestného činu sprenevery ide vtedy, ak páchatel' s takou vecou naloží v rozpore s účelom, ku ktorému mu bola daná na opatrovanie alebo do dispozície, a to spôsobom, ktorý zmari základný účel zverenia, a pritom sebe alebo inému obstará z veci trvalý prospech. Vec je zverená páchatel'ovi vtedy, pokiaľ mu je odovzdaná do faktickej moci do držania s tým, aby s vecou nakladal určitým spôsobom. Chybné hmotnoprávne posúdenie skutku napádam z dôvodu, že zo skutkových zistení súdu v napadnutom rozhodnutí nevyplýva, že došlo zo strany obvineného D. B. k prisvojeniu si cudzej veci a z týchto zistení nevyplýva ani záver o povinnosti tohto obvineného disponovať s vecou určitým spôsobom. Zo žiadnych skutkových záverov nevyplýva, čo mu bolo zverené resp. dané do dispozície a sukcesívne nie je ani čitateľný účel, s ktorým mal so zverenou vecou resp. majetkovými hodnotami disponovať. Vyriešenie tejto otázky je z hľadiska právnej kvalifikácie podľa môjho názoru zásadné. Rozhodnutia oboch súdov totiž neuvádzajú žiadne skutkové okolnosti, z ktorých by bolo zrejmé, o aké zmluvné zastúpenie sa má jednať, čo je jeho obsahom v rovine právnej a po stránke vecnej, z akého právneho titulu pochádza predmetné zmluvné zastúpenie, pričom odkaz na plnú moc od V. F. z 25. januára 2002 (ako na jednostranný právny úkon) rozhodne nepostačuje. Pre spojenie skutkových záverov s právnymi úvahami mali sudy urobiť konkrétny odkaz na výpočet povinností, ktoré pre obvineného mali vyplývať. Trestný zákon pri trestnom čine sprenevery totiž takýto výpočet neobsahuje a je preto povinnosťou súdu ustáliť rozsah práv, a prípadne aj rozsah povinností, ktoré mu v tejto súvislosti patrili. Jedine tak by bolo možné právne významným spôsobom definovať účel zverenia veci a následne túto skutočnosť vyhodnotiť vo vzťahu k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu sprenevery.

Som toho názoru, že zo súdom používaného výroku „sledujúc cieľ odčerpať majetok...“, tento záver nie je možné urobiť, nakoľko takto presadzovanú formuláciu je možné bez pochyb aplikovať aj na také prevody majetku resp. majetkových hodnôt, ktoré sú právom aprobované v súvislosti s bežným obchodným stykom.

Iné nesprávne hmotnoprávne posúdenie ako dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., sa môže týkať výroku o povinnosti obvineného nahradiť škodu spôsobenú trestným činom, pokiaľ dovolateľ namieta porušenie hmotného práva, t.j. typicky porušenia toho hmotnoprávneho predpisu, ktorým sa riadi režim náhrady škody, predovšetkým v ustanoveniach, ktoré upravujú zodpovednosť za spôsobenú škodu, rozsah náhrady škody a pod. Za rozhodnutie spočívajúce na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení

je potrebné považovať chybný výrok o náhrade škody, ktorý má základ v nesprávnej aplikácii hmotnoprávných predpisov občianskeho či obchodného práva. V napadnutom rozhodnutí súd v súvislosti s osobami, ktoré mali participovať na trestnej činnosti sa uvádza, že na spáchaní trestného činu sa mali priamo či nepriamo podieľať tri osoby (P. G. - už nebohý a L. V.). Výrok o náhrade škody, v ktorom bol obvinený zaviazaný na náhradu škody údajne poškodenej spoločnosti H. s.r.o., sám, tak okrem iného aj z tohto dôvodu neobstojí. Prioritne ale zdôrazňujem, že v súvislosti s rozhodovaním o náhrade škody nie je zo skutkových zistení preukázaný jeden zo základných hmotnoprávných predpokladov zodpovednosti za škodu, a to akú povinnosť mal obvinený D. B. svojim konaním porušiť a z čoho (zákona či zmluvy) mu táto povinnosť, a v akom rozsahu vyplývala.

Z týchto dôvodov manželka obvineného D. B., N. B., v podanom dovolaní navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom porušenie zákona v neprospech obvineného D. B. v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2012, sp. zn. 5 To 11/2011, v spojení s rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 8. novembra 2010, sp. zn. PK 1 T 49/2010, ako aj v konaní, ktoré mu predchádzalo a súčasne, aby najvyšší súd z vyššie uvedených dôvodov podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil citované rozhodnutia a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Zároveň podľa § 380 ods. 4 Tr. por. navrhla, aby dovolací súd prerušil až do rozhodnutia dovolacieho súdu výkon rozhodnutia, proti ktorému bolo podané dovolanie.

V zmysle § 376 Tr. por. sa žiadna z procesných strán k obsahu uvedených dovolaní v určených lehotách, nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné (§ 368 ods. 1 a ods. 2 písm. h) Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 5 Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 373 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por.

Dovolací súd po prerokovaní veci na neverejnom zasadnutí a preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že dovolanie manželky obvineného je dôvodné, nakoľko ňou

uplatnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por., že verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky, v posudzovanom prípade naplnený bol, pretože uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2012, sp. zn. 5 To 11/2011, a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanovení § 233 ods. 1, § 256 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, ako aj čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) v neprospech obvineného D. B..

Podľa § 382a Tr. por. účinného od 1. septembra 2011 dovolací súd môže rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí o dovolaní, ak zistí, že dôvody dovolania, ktoré bolo podané v prospech obvineného, sú zjavne preukázané a je zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por., vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera.

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší, hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že po predložení veci 14. septembra 2011 Špecializovaným trestným súdom v Pezinku na rozhodnutie o odvolaní obvineného D. B. proti rozsudku z 8. novembra 2010, sp. zn. PK 1 T 49/2010, bol odvolacím súdom určený termín verejného zasadnutia na 19. januára 2012. Obvinený D. B. bol podľa úpravy predsedu senátu odvolacieho súdu opatrením, ktorým bol tento termín určený, na toto verejné zasadnutie predvolaný (č. l. 341, zv. III).

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bola 19. januára 2012 o 8.47 hod. pred verejným zasadnutím so začiatkom o 9:00 hod doručená žiadosť o ospravedlnenie a odročenie verejného zasadnutia pre práceneschopnosť obvineného (č. l. 642, zv. III), ktorý podľa pripojenej kópie o dočasnej pracovnej neschopnosti sa mal podrobiť kontrole u lekára 18. januára 2012 v popoludňajších hodinách (č. l. 643, zv. III).

K veci sa na uvedenom verejnom zasadnutí vyjadril obhajca obvineného, JUDr. R. M., tak, že jeho mandant ho ráno informoval, že má ísť opätovne k lekárovi na kontrolu, pričom sa má rozhodovať aj o jeho prípadnej hospitalizácii. Predseda senátu 5 To prerušil verejné zasadnutie za účelom krátkej porady senátu a následne na to bolo vyhlásené uznesenie, že verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného D. B. (aj zástupcu poškodenej strany - JUDr. Ing. V. N.).

Z úradného záznamu predsedu senátu 5 To odvolacieho súdu z **26. januára 2012** (č.l. 661, zv. III) je zrejmé, že tento telefonicky požiadal posudkovú lekárku GR ZVJS, MUDr. Ľ. P., o posúdenie zdravotného stavu obvineného D. B.. Uvedenej lekárke bol z lekárskeho posudku, ktorý poslal obvinený, prečítaný diagnostický záver o hmatnej rezistencii charakteru abscesu a začervenania okolia v oblasti konečníka a táto následne konštatovala, že obvinený bol spôsobilý zúčastniť sa konania pred odvolacím súdom, keďže jeho zdravotný stav si nevyžadoval hospitalizáciu.

V spisovom materiály na č. l. 708, zv. IV sa však nachádza kópia lekárskej správy MUDr. K. M., ktorá potvrdzuje lekárske vyšetrenie s následnou hospitalizáciou obvineného na oddelení jednodňovej chirurgii v deň konania verejného zasadnutia, t.j. 19. januára 2012.

Keďže účelom práva obvineného na prerokovanie veci v jeho prítomnosti je zaistiť mu reálnu možnosť vyjadriť sa pred súdom k tomu, čo mu je kladené obžalobou za vinu a k dôkazom, na ktorých je založená obžaloba, je logické, že Trestný poriadok, ktorý uvedené ústavné právo obvineného bližšie rozvádza, upravuje odlišné požiadavky na prítomnosť obvineného, resp. stanovuje odlišné podmienky, za ktorých možno vykonať v neprítomnosti obvineného hlavné pojednávanie a podmienky, za ktorých možno takto konať na verejnom zasadnutí.

Kým na hlavnom pojednávaní, ktoré je ťažiskom a vyvrcholením procesu

dokazovania, bude prítomnosť obvineného pravidlom, takže vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obvineného, bude možné len výnimočne (pozri úpravu v § 202 ods. 2, ods. 3 a ods. 4 Tr. por. účinného do 1. januára 2006), zákonné podmienky podľa Trestného poriadku aplikovaného v posudzovanej veci odvolacím súdom pre vykonanie verejného zasadnutia tak rigorózne vymedzené neboli.

To je zrejmé už z § 238 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 o použití ustanovení o hlavnom pojednávaní podľa ktorého na verejnosť, konanie a odročenie verejného zasadnutia sa použijú primerane ustanovenia o hlavnom pojednávaní. Z citovaného ustanovenia teda nevyplýva, že by sa ustanovenia o hlavnom pojednávaní mali primerane použiť aj na prítomnosť obvineného na verejnom zasadnutí.

Podľa tohto Trestného poriadku otázku prítomnosti na verejnom zasadnutí upravovalo všeobecné ustanovenie § 234 Tr. por. Podľa jeho odseku 1, sa verejné zasadnutie koná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu a zapisovateľa a podľa odseku 2, ak neustanovuje zákon niečo iné, nie je účasť prokurátora a obhajcu na verejnom zasadnutí nevyhnutná. „Niečo iné“ zákon (Trestný poriadok) ustanovuje napr. v § 263 ods. 2 (povinná účasť prokurátora na verejnom zasadnutí) a v § 263 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní musí mať obžalovaný obhajcu vo všetkých prípadoch, v ktorých ho musí mať na hlavnom pojednávaní).

Všeobecné ustanovenie § 234 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 prítomnosť obvineného na verejnom zasadnutí neupravuje. Na nevyhnutnosť jeho účasti na ňom možno usudzovať na základe úpravy uvedenej v § 263 ods. 4 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, podľa ktorého v neprítomnosti obvineného, ktorý je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, možno verejné zasadnutie odvolacieho súdu vykonať len vtedy, ak obžalovaný výslovne vyhlási, že sa účasti na verejnom zasadnutí vzdáva alebo na základe úpravy uvedenej v § 233 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006

Toto ustanovenie rozlišuje **predvolanie a upovedomenie o verejnom zasadnutí**. Podľa tohto ustanovenia predseda senátu **predvolá na verejné zasadnutie osoby, ktorých osobná účasť je na ňom nevyhnutná**. Obvineného na verejné zasadnutie spravidla predvoláva vtedy, keď **považuje za nevyhnutné ho vypočuť, vyzvať k vyjadreniu k dôkazu vykonanému na tomto verejnom zasadnutí, alebo ho požiadať o bližšie**

vysvetlenie jeho odvolania. V ostatných prípadoch, keď osobná účasť obvineného na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu nie je nutná sa obvinený o verejnom zasadnutí len upovedomí a to ako osoba, ktorá svojim návrhom dala na verejné zasadnutie podnet, resp. ako osoba, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím.

Obvinený D. B. bol na verejné zasadnutie, ktoré sa konalo 19. januára 2012, predvolaný. Na tomto verejnom zasadnutí bolo rozhodnuté v jeho neprítomnosti o jeho odvolaní proti prvostupňovému rozsudku, napriek tomu, že svoju neúčasť riadne a včas ospravedlnil pre zdravotné dôvody (z pripojenej lekárskej správy vyplýva záver, že obvinenému bol nariadený kľudový režim), pričom žiadal o odročenie verejného zasadnutia.

Iné skutočnosti, než sú uvedené v lekárskej správe, a to že obvinený bol spôsobilý zúčastniť sa konania pred odvolacím súdom, keďže jeho zdravotný stav si nevyžadoval hospitalizáciu, uviedla len MUDr. Ľ. P. po telefonicknej konzultácii na základe údajov, ktoré jej predseda senátu oznámil až po konaní verejného zasadnutia 26. januára 2012 a tieto obvinenému neboli známe, tak ako to vyplýva z úradného záznamu na č.l. 661, zv. III.

Ak sa odvolací súd rozhodol obvineného na verejné zasadnutie predvolať (čo jednoznačne vyplýva z opatrenia predsedu senátu), dal tým jednoznačne najavo, že v neprítomnosti obvineného nemôže konať a rozhodovať. V neprospech obvineného nemôže byť posudzované ani to, že podľa následného vyjadrenia lekárky mohol obvinený cestovať a zúčastniť sa aj verejného zasadnutia. Tento záver ale vyvracia aktuálna **lekárska správa z 19. januára 2012, ktorá potvrdzuje hospitalizáciu obvineného na oddelení jednodňovej chirurgie v deň konania verejného zasadnutia (teda 19. februára 2012).**

Odvolací súd si v prípade rozhodovania o tom, že bude konať verejné zasadnutie o riadnom opravnom prostriedku bez prítomnosti obvineného, ktorý požiadal o odročenie verejného zasadnutia zo zdravotných dôvodov, **musí zadovážiť jednoznačné lekárske správy o jeho zdravotnom stave. Súd nie je totiž oprávnený sám posudzovať zdravotnú spôsobilosť obvineného zúčastniť sa verejného zasadnutia.**

Ak za tejto situácie, keď aj prokurátor navrhol verejné zasadnutie odročiť, odvolací súd verejné zasadnutie vykonal v neprítomnosti obvineného napriek tomu, že na to neboli

splnené zákonné podmienky, bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por.

(Treba však na ilustráciu uviesť, že postup odvolacieho súdu mohol byť determinovaný technickými obštrukciami všetkých obvinených pre súdom prvého stupňa, v dôsledku čoho muselo byť hlavné pojednávanie odročované 23-krát, z toho v dôsledku práceneschopnosti obvineného D. B. a jeho obhajcu 7-krát. Obvinený prevzal predvolanie na verejné zasadnutie odvolacieho súdu už 20. decembra 2011. Absces (hnisavé ložisko) sa v ľudskom tele vyvíja síce individuálne, ale väčšinou relatívne dlhší čas. „Načasovanie“ hospitalizácie na deň konania verejného zasadnutia sa preto mohlo javiť ako náznak ďalšej technickej obštrukcie. Objektívne ale bolo preukázané, že obvinený dňa 19. januára 2012 bol hospitalizovaný a požiadal o odročenie verejného zasadnutia, preto mal odvolací súd v daných súvislostiach verejné zasadnutie odročiť).

Vyššie popísané skutkové okolnosti je treba posúdiť predovšetkým z toho hľadiska, či prejednaním veci odvolacím súdom bez prítomnosti obvineného nedošlo k porušeniu jeho ústavne garantovaného práva na prejednanie veci v jeho prítomnosti v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv garantovaných čl. 6 ods. 1, 3 Dohovoru. Právo obvineného osobne sa zúčastniť konania pred súdom je totiž i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva považované za základný prvok práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Preto konaním verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného nesmie byť súdne konanie ako celok dotknuté v takej miere a takým spôsobom, aby bolo pozbavené podstatných rysov a štandardov spravodlivého procesu.

Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti konštatoval, že prítomnosť obvineného na súde má zásadný význam pre spravodlivosť konania a povinnosť zaručiť obvinenému právo byť prítomný v pojednávacej miestnosti je jedna zo základných súčastí čl. 6 Dohovoru (pozri rozsudok Hermi proti Taliansku z 18. októbra 2006, č. 18114/02, § 58; Stoichkov proti Bulharsku z 24. marca 2005, č. 9808/02, § 56). Hoci to nie je výslovne uvedené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, z predmetu a účelu tohto článku ako celku vyplýva, že osoba „obvinená z trestného činu“ je oprávnená zúčastniť sa na súdnom konaní. Navyše odsek 3 písm. c), d) a e) zaručuje, že „každý, kto je obvinený z trestného činu“, má právo „obhajovať sa osobne“, „vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov“ a „mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí“, a preto je ťažko predstaviteľné, ako by mohol uplatňovať tieto práva bez toho, aby bol na konaní prítomný (pozri rozsudok Colozza proti Taliansku z 12. februára 1985, č. 9024/80, § 27; Belziuk proti Poľsku z 25. marca 1998, č. 23103/93, § 37).

Osobná prítomnosť obvineného v odvolacom konaní nie je až taká dôležitá ako v prvostupňovom konaní. Ak však má odvolací súd preskúmať vec z hľadiska skutkového a právneho stavu a celkovo posúdiť otázku viny a neviny, nemôže rozhodnúť o tejto otázke bez priameho posúdenia dôkazov, ktoré poskytne osobne obvinený na účely preukázania toho, že nespáchal skutok zakladajúci trestný čin (pozri rozsudok Dondarini proti San Marínu zo 6. júla 2004, § 27; Sibgatullin proti Rusku z 23. apríla 2009, č. 32165/02, § 36).

Podľa judikatúry európskeho súdu pre ľudské práva by sa mal vnútroštátny súd riadne presvedčiť, či zdravotný stav účastníka konania mu umožňuje sa konania súdu účinne zúčastniť, prípadne by mal prijať určité opatrenia, aby bol handicap dotyčného kompenzovaný (pozri rozsudok Pylnev proti Rusku z 9. februára 2010, č. 3038/03, oddiel 3; Liebreich proti Nemecku z 8. januára 2008, č. 30443/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na všetky skôr uvedené zistenia a dôvody podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil vo výroku tohto rozsudku uvedené porušenie zákona v neprospech obvineného D. B. podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2012, sp. zn. 5 To 11/2011, ako aj jemu predchádzajúce konanie a tiež všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako odvolaciemu súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil. Vzhľadom na to, že napadnuté rozhodnutia boli zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech (§ 391 ods. 1, ods. 2 Tr. por.).

Na záver Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v posudzovanej veci sa posúdením dovolacích námietok z hmotnoprávneho hľadiska nezaoberal, vzhľadom na to, že po vrátení veci bude povinnosťou odvolacieho súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, teda aby znovu splnil svoju revíziu povinnosť v zmysle § 254 ods. 1

Tr. por. účinného do 1. januára 2006 a preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku a vyrovnal sa s celým obsahom odvolania obvineného.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 20. februára 2013

JUDr. Harald S t i f f e l , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Kristína Cíhová